

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Р І Ш Е Н Н Я

*Протокол №52
від 10 лютого 2021 року*

*За результатами слухань в Комітеті на тему
«Державна підтримка творчих спілок в Україні:
проблеми та шляхи їх вирішення»*

У порядку контролю за практикою застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, що пов'язані з виконанням законодавства України про творчі спілки, Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за підтримки Проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН з парламентської реформи провів слухання на тему «Державна підтримка творчих спілок в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення».

У засіданні взяли участь голови та члени творчих спілок України, представники Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства розвитку громад та територій України, Київської міської державної адміністрації, Українського культурного фонду, Всеукраїнського товариства «Просвіта». Участь у заході Проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН з парламентської реформи, а також Програми USAID «РАДА: відповідальне, підзвітне, демократичне парламентське представництво» уможливила залучення відповідних експертів, аналітичні матеріали були оприлюднені на веб-сайті Комітету для попереднього ознайомлення усіма учасниками.

У ході обговорення порушеної проблематики учасники комітетських слухань відзначили, що спілчанський рух в Україні нараховує десятки тисяч учасників, які провадять свою діяльність практично в усіх сферах культурного життя, представляють більшість видів мистецтва, є професійними творчими працівниками, які відомі всьому світові, почасти є ентузіастами. Всі вони популяризують українську культуру не тільки в Україні, а також і за межами нашої держави.

Творчі спілки та Всеукраїнське товариство «Просвіта» щороку організовують та проводять сотні культурно-мистецьких заходів як всеукраїнського, так і регіонального рівнів в усіх областях нашої держави, здійснюють велику просвітницьку роботу серед усіх верств населення, проводять семінари, конференції, майстер-класи, засідання за круглим столом тощо. Спілчанська творча спільнота складає помітну частину тих, хто створює сучасний культурний простір України та забезпечує його інтеграцію у світовий контекст.

Більшість творчих спілок, без огляду на кількість учасників та рівень регіонального представництва, займає активну громадянську позицію, яка виявляється у збереженні, розвитку, популяризації української культури, мистецтва та захисті української мови. Професіоналізм і патріотизм творчих спілок та Всеукраїнського товариства «Просвіта» робить їх надійними партнерами у підтримці державної політики у сфері культури. За умови системного підходу до реалізації механізмів підтримки творчої спільноти, таке партнерство може бути надзвичайно ефективним.

Аналіз нормативно-правової бази в контексті історії розвитку спілок свідчить про деяку декларативність законодавства та безсистемний підхід до формування механізмів підтримки спілчанського руху. Останнє стало причиною відсутності прозорого механізму розподілу фінансової підтримки між творчими спілками, що в результаті призвело до того, що навіть деякі національні спілки позбавлені державної фінансової підтримки.

Непрозорість і незрозумілість того, як розподіляються кошти між спілками, на які цілі вони витрачаються, відсутність публічності в цих питаннях іноді породжують негативне ставлення до національних творчих спілок з боку тих активних учасників культурно-мистецького процесу, які таку підтримку не одержують. Зазначене вкрай несприятливо позначається на іміджі національних спілок і нівелює помітні результати їх значної і корисної діяльності у сфері культури і мистецтв, в інформаційній сфері.

Поряд з державною підтримкою творчі спілки мають успішний досвід у залученні коштів на здійснення своєї статутної діяльності з інших джерел. Це і членські внески, і доходи від оренди, і благодійні внески. Останніми роками помітно великі надходження відбуваються в результаті участі спілок в конкурсах

на одержання грантів для проведення культурно-мистецьких проєктів, які проводяться Українським культурним фондом, Міністерством культури України («Малі міста – великі враження») та місцевими органами виконавчої влади. Учасники комітетських слухань дійшли згоди стосовно того, що партнерство держави з творчими спілками необхідно посилювати, оскільки воно є перспективним і взаємовигідним, а також надзвичайно корисним для розвитку культури і мистецтва. З цією метою **Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики** р е к о м е н д у є:

1. Кабінету Міністрів України розробити та внести на розгляд Верховної Ради України, а **Верховній Раді України** прийняти законопроекти щодо:

удосконалення умов здійснення та стимулювання меценатської діяльності у сфері культури;

актуалізації законодавства про культуру й професійних творчих працівників та творчі спілки.

2. Верховній Раді України прискорити розгляд законопроекту «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності» (реєстраційний № 4221 від 15.10.2020).

3. Кабінету Міністрів України:

1) разом з творчими спілками України, лідерами думок, діячами культури, експертами, іншими заінтересованими сторонами розробити та затвердити державну цільову програму, яка передбачатиме, зокрема:

актуалізацію заходів державної політики у сфері культури, в тому числі з урахуванням викликів, спричинених гібридною війною та збройною агресією Російської Федерації на сході країни та окупації Криму;

заходи, спрямовані на інституційне зростання творчих спілок, інших суб'єктів, зацікавлених у здійсненні заходів творчого розвитку професійних творчих працівників.

2) опрацювати питання:

зменшення оподаткування майна та доходів творчих спілок, встановлення пільгових тарифів на комунальні послуги (як для населення, державних та комунальних установ), пільгових орендних ставок на нерухоме майно, яке використовується творчими спілками;

внесення змін до статті 92 Земельного кодексу України в частині включення творчих спілок до переліку суб'єктів, що можуть набувати право

постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності;

можливості бюджетного фінансування національних творчих спілок та Всеукраїнського товариства «Просвіта» не лише на здійснення ними культурно-мистецьких заходів, а й інших видів їх статутної діяльності, а також на підтримку інституційної спроможності вказаних організацій, в тому числі з місцевих бюджетів – на діяльність регіональних творчих спілок;

внесення змін до порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури та інформаційної політики України за деякими програмами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 березня 2011 р. № 247, в частині удосконалення механізму контролю і звітування стосовно використання бюджетних коштів;

поновлення з 2022 року фінансової підтримки Національної спілки архітекторів України;

створення державних установ «Інститут театру», «Будинок національностей» та «Інститут нематеріальної культурної спадщини України» на кшталт створених за останні роки «Інституту книги» та «Кримського дому»;

посилення законодавчого забезпечення захисту та збереження нематеріальної культурної спадщини, зокрема актуалізації законодавства щодо народних художніх промислів, залучивши до цього представників заінтересованих творчих спілок;

передачі Міністерству культури та інформаційної політики України функцій щодо формування та реалізації державної політики у сфері авторського права і суміжних прав, включаючи колективне управління майновими правами правовласників.

3) в разі необхідності внесення до законів України змін, спрямованих на врегулювання питань, визначених підпунктом 2 цього пункту, внести на розгляд Верховної Ради України відповідні проекти законів;

4) забезпечити стаке бюджетне фінансування національних творчих спілок та Всеукраїнського товариства «Просвіта», зокрема з урахуванням індексу інфляції з відповідним моніторингом (аудитом) ефективності використання коштів та наданням подальших рекомендацій щодо підсилення інституційної спроможності творчих спілок та підвищення ефективності використання ними бюджетних коштів;

5) прискорити розробку та затвердження концепції Державної програми розвитку народних художніх промислів на 2021-2025 роки;

6) запровадити дієві механізми, що дозволять забезпечити дитячі музичні школи музичними інструментами, зокрема народними.

4. Кабінету Міністрів України, обласним, Київській міській державним адміністраціям, виконавчим органам сільських, селищних та міських рад:

активізувати взаємодію з творчими спілками та Всеукраїнським товариством «Просвіта» з метою налагодження партнерських відносин задля ефективної реалізації державної культурної та інформаційної політики й культурно-мистецьких заходів, в тому числі на місцевому рівні, та використовувати надбання творчих спілок для промоції України;

взяти до уваги можливість Спілки рекламистів України щодо здійснення незалежної експертизи реклами та враховувати це у правовідносинах з учасниками рекламного ринку, при прийнятті рішень у цій сфері;

вживати заходів стосовно закупівлі кращих творів сучасних художників та майстрів народного мистецтва для музеїв державної і комунальної форм власності.

5. Міністерству культури та інформаційної політики України опрацювати питання щодо:

створення координаційного механізму взаємодії Міністерства культури та інформаційної політики України, творчих спілок та Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики в питаннях державної культурної та інформаційної політики;

створення Координаційної ради з питань соціальної реклами в Україні як єдиної платформи для ефективного вирішення питань створення та розповсюдження соціальної реклами з урахуванням інтересів і пропозицій усіх зацікавлених сторін;

нормативно-правового врегулювання забезпечення здійснення творчими спілками, які діють у сфері культури та мистецтв, громадського контролю за додержанням вимог законодавства у сфері захисту суспільної моралі;

запровадження правових і фінансових механізмів заохочення театрів, концертних організацій, мистецьких колективів державної та комунальної форм власності використовувати у своїй творчості твори українських сучасних композиторів та драматургів;

запровадження відомчої заохочувальної відзнаки з метою заохочення та відзначення особистих трудових досягнень працівників сфери культури та інших сфер, якими опікується МКІП;

поновлення присудження та виплати стипендій видатним діячам інформаційної політики.

6. Міністерству культури та інформаційної політики України разом з Українським культурним фондом запровадити:

грантові програми на підтримку медіапроектів та культурно-мистецьких проєктів творчих спілок, Всеукраїнського товариства «Просвіта», інших напрямів діяльності творчих спілок та вказаного Товариства, а також адаптувати існуючі програми під потреби підтримки інституційної спроможності творчих спілок та Всеукраїнського товариства «Просвіта»;

проведення тренінгів для творчих спілок по підготовці проєктів на участь у грантових програмах.

7. Обласним, Київській міській державним адміністраціям, виконавчим органам сільських, селищних та міських рад:

забезпечувати умови для проведення культурно-мистецьких заходів творчими спілками, іншими громадськими об'єднаннями відповідного спрямування, в тому числі Всеукраїнським товариством «Просвіта», зокрема, шляхом створення центрів культурних послуг;

збільшити кількість регіональних грантових програм для проведення культурно-мистецьких та культурно-освітніх проєктів, зокрема творчими спілками та Всеукраїнським товариством «Просвіта».

8. Творчим спілкам в Україні та Всеукраїнському товариству «Просвіта» вживати більш активних заходів щодо:

здійснення міжспілкових проєктів;

популяризації своєї діяльності та творчих здобутків членів в інформаційному просторі, зокрема з використанням соціальних мереж в інтернеті, на власних веб-сайтах, ЗМІ, застосовуючи інші сучасні маркетингові технології;

одержання грантової підтримки від Українського культурного фонду, інших українських інституцій, донорів та проєктів міжнародної технічної допомоги, посилювати ініціативу стосовно діалогу з органами влади щодо партнерської співпраці в сфері культури і мистецтв.

9. Кабінету Міністрів України, центральним та місцевим органам виконавчої влади до 1 лютого 2022 року надати Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики інформацію про стан опрацювання та виконання рекомендацій, зазначених у цьому Рішенні.

10. Комітету Верховної Ради України з питань інформаційної та гуманітарної політики:

врахувати при плануванні законопроектної та контрольної діяльності Комітету рекомендації, прийняті за результатами цих слухань, а також передбачити заходи, що забезпечать моніторинг виконання зазначених рекомендацій;

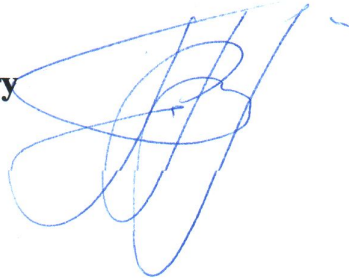
спільно з Програмою USAID ПАДА опрацювати питання оприлюднення на офіційному веб-сайті Комітету переліку донорів та проектів міжнародної технічної допомоги, інших інституцій, які працюють у сфері гуманітарної та інформаційної політики, реалізуючи, в тому числі, грантові програми для неурядових організацій, зокрема творчих спілок;

підготувати та надіслати звернення до Президента України з пропозицією щодо встановлення 28 травня Всеукраїнського дня краєзнавства та 27 квітня Дня дизайнера України;

звернутися до Київської міської ради з проханням розглянути можливість надання в користування на пільгових умовах вільних приміщень з комунальної власності для центральних апаратів Національної спілки театральних діячів, Національної хореографічної спілки, Національної спілки кобзарів, Спілки рекламистів України;

надіслати це Рішення Кабінету Міністрів України, Міністерству культури та інформаційної політики України, Міністерству розвитку громад та територій України, Міністерству фінансів України, обласним, Київській міській державним адміністраціям та оприлюднити на офіційному веб-сайті Комітету.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ